

Mathematica Bohemica

Josef Král; Jaroslav Kurzweil; Ivan Netuka; Štefan Schwabik
Za profesorem Janem Maříkem

Mathematica Bohemica, Vol. 119 (1994), No. 2, 213–215

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/126078>

Terms of use:

© Institute of Mathematics AS CR, 1994

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

NEWS AND NOTICES

ZA PROFESOREM JANEM MAŘÍKEM

JOSEF KRÁL, JAROSLAV KURZWEIL, IVAN NETUKA, ŠTEFAN SCHWABIK, Praha

Česká matematická veřejnost přijala s hlubokým zármutkem smutnou zprávu, že 6. ledna 1994 zemřel v East Lansingu (U.S.A.) Jan Mařík, profesor Univerzity Karlovy v Praze a profesor Michigan State University v East Lansingu. Odešel čelný představitel české poválečné matematiky, vynikající vědec a znamenitý vysokoškolský učitel.

Patřil ke generaci citelně zasažené dobovými událostmi v této části Evropy. Jeho vysokoškolské studium bylo hned na počátku přerušeno, když nacisti za okupace uzavřeli české vysoké školy, prodělal „totální nasazení“ v Rakousku, a když po osvobození dokončil v období 1945–1948 vysokoškolská studia, nastávala v Čechách éra komunistické diktatury. Životní osudy profesora Jana Maříka jsou podrobněji popsány v Časopise pro pěstování matematiky vol. 115 (1990), 433–436 (viz též Czechoslovak

Math. J. vol. 41 (1991), 180–183), kde je též uveřejněn seznam jeho publikací před rokem 1990, který pouze aktualizujeme a doplňujeme na konci tohoto článku.

Jan Mařík byl mimořádně talentovaným matematikem. Jeho vědecké dílo zahrnuje práce z algebry, topologie a matematické analýzy. Přestože publikoval práce z funkcionální analýzy, teorie potenciálu a diferenciálních rovnic, těžiště jeho matematického zájmu spočívalo v teorii míry a integrálu a v teorii reálných funkcí. Ve všech těchto oblastech dosáhl pozoruhodných a především originálních výsledků.

Měl jasno ve věcech politických a veřejných a v tehdejší situaci se upnul ke svému učitelskému působení. Prof. Jan Mařík cítil mimořádně silnou potřebu sdílet svoje matematické poznatky a zkušenosti a předávat je mladší generaci. V učitelském působení viděl poslání a věnoval se mu s nadšením a obětavostí. Přednášel, psal studijní texty a zejména vedl tzv. matematická praktika. Byl to zvláštní typ začátečnického semináře, kdy studenti pracovali individuálně a Jan Mařík měl kontakt s každým zvlášť. Svým studentům dal mnoho a zasloužil se o úroveň studia matematiky v Československu, zvláště na MFF UK.

Jan Mařík byl vedoucím redaktorem časopisu Czechoslovak Mathematical Journal v letech 1957–1970. Přirozeně řídil práci redakce, vyhledával spolupracovníky, ale především spoustu tzv. drobné práce vykonal sám. Byl recensentem velkého počtu příspěvků. Pokud rozeznal jenom kousek matematické myšlenky, problém promýšlel a autoru podal podrobné doporučení, jak rukopis zlepšit, jak z něj něco udělat. Této činnosti věnoval spoustu času a sil, mnohým matematikům pomohl a to doslova anonymně, protože jméno recenzenta se nezveřejňovalo, a přirozeně bez odměny. O rozsahu jeho práce vědělo jen několik zasvěcených.

Nesmyslné počínání československých úřadů po r. 1969 způsobilo, že se Jan Mařík nevrátil z ročního pobytu v USA zpět do vlasti. Tím Univerzita Karlova i český matematický život utrpěly vážnou ztrátu, jejíž důsledky jsou dodnes citelné. Také v době svého působení ve Spojených státech měl živý zájem o dění v Československu a měl kontakty s několika přáteli. Jeho zájem o českou a slovenskou matematiku a matematiky se projevil i tím, že jako jeden z vedoucích redaktorů časopisu Real Analysis Exchange až do roku 1989 používal pseudonymu John Marshall, aby čeští a slovenští autoři mohli bez problémů v tomto specializovaném časopise publikovat.

Šťastnou epizodou byla jeho účast na konferenci o reálné analýze ve Smolenicích u Bratislavy a následný pobyt v Praze v roce 1991. Setkal se s mnoha přáteli a kolegy. Vyzařovala z něj pohoda, optimismus, energie.

Profesora Maříka jsme znali jako člověka ryzích lidských kvalit. Člověka čestného, spravedlivého, člověka s hlubokým smyslem pro pravdu. Uměl ji hájit i v situacích, kdy riskoval nepřízeň mocných. Měli jsme jej rádi pro jeho milý způsob jednání, jemný humor i jeho ochotu poradit či pomoci. Pro příkladnou korektnost, smysl pro řád věcí i soulad slov a činů. Měl k matematice hluboký a krásný vztah a měl rád

lidi, u nichž pociťoval totéž. Ne vždy jdou matematické a lidské kvality tak těsně spolu ruku v ruce. Jan Mařík byl výjimečná osobnost. Tak jsme jej vnímali v době jeho pražského působení, stejně tak i po celou dobu, kdy jsme ho v Praze postrádali. Daleko od vlasti zemřel náš učitel, kolega i přítel. S hlubokou lítostí se skláníme nad dílem i lidským poselstvím, které Jan Mařík za sebou zanechává. Čest jeho památce.

DOPLNĚK SEZNAMU PUBLIKACÍ

- [41] Some aspects of products of derivatives. *American Mathematical Monthly* 99 (1992), 134–145. (Spoluautor A. M. Bruckner a C. E. Weil).
- [42] Sums of powers of derivatives. *Proceedings of the AMS* 112 (1991), 807–817. (Spoluautor C. E. Weil).
- [43] On a class of orthogonal series. *Analysis Mathematica* 16 (1990), 11–25. (Spoluautor J. Georgiou).
- [44] A note on integration of rational functions. *Mathematica Bohemica* 116 (1991), 405–411.
- [45] Integration of some very elementary functions. *Mathematica Bohemica* 118 (1993), 201–217.
- [46] Integrating factor. *Matematica Bohemica* 119 (1994). V tisku.
- [47] The Hausdorff dimension of some special plane sets. *Matematica Bohemica* 119 (1994). V tisku.
- [48] Extending Peano derivatives. *Matematica Bohemica*. (Spoluautor H. Fejzić a C. E. Weil), v tisku.